

ΕΝΟΤΗΤΑ 7^Η - ΟΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Είναι τα λεκτικά σύνολα που συμπληρώνουν την έννοια του ρήματος, δηλ. της δίνουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που την ξεχωρίζουν από άλλες πιθανές σημασίες της .

Μπορεί να είναι μονολεκτικοί ή περιφραστικοί

Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥΣ

Ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί χρησιμοποιούνται :

- ✓ **Τα επιρρήματα** : θα σε δω απόψε
- ✓ **Απλή αιτιατική ή σπανιότερα γενική ενός ουσιαστικού** : το βράδυ θα βγούμε – θα έρθω του χρόνου - ώρες αγνάντευε το πέλαγος
- ✓ **Τα προθετικά σύνολα** : κατέρρευσε από απογοήτευση
με το να θυμώνεις δεν πετυχαίνεις τίποτα
- ✓ **Συνδυασμός επιρρήματος με προθετικό σύνολο ή δύο επιρρημάτων μαζί** :
καυγαδίζαμε έξω από τον κινηματογράφο- περπατούσε αργά αργά
- ✓ **Οι επιρρηματικές μετοχές** : συγύριζε τραγουδώντας
- ✓ **Τα επίθετα** (ως επιρρηματικά κατηγορούμενα) : γύρισε κεφάτος
- ✓ **Οι δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις** : είχα διαβάσει τόσο καλά,
ώστε δε με προβλημάτισε καμιά ερώτηση
- ✓ **διπλή πτώση**: στάθηκε άκρη άκρη.

ΟΙ ΣΗΜΑΣΙΕΣ ΤΟΥΣ

Δηλώνουν κυρίως :

1. **Τόπο** : Στο Ηράκλειο ο καιρός είναι υγρός
2. **Χρόνο** : έφυγε χθες
3. **Τρόπο** : με το να μιλάς (ή : μιλώντας) διαρκώς επιβαρύνεις τη θέση σου
4. **Αιτία** : δάκρυσε από συγκίνηση
5. **Σκοπό** : πήγε στο Παρίσι για σπουδές
6. **Ποσό** : κουράστηκα πολύ — όσο προσπαθείς, τόσο βελτιώνεσαι
7. **Αποτέλεσμα** : ήταν τόσο στενοχωρημένη, που δεν έβλεπε μπροστά της
8. **Αναφορά** : μιλήσαμε για σένα
9. **Όρο – προϋπόθεση** : αν δεν έχεις δουλειά, πέρασε να τα πούμε
10. **Εναντίωση – παραχώρηση** : αν και καθυστέρησε, πρόλαβε την παράσταση – και άρρωστος να είμαι, το ταξίδι δεν το χάνω
11. **Βεβαίωση** : βεβαιότατα, σωστά , ασφαλώς, σίγουρα θα πάμε
12. **Άρνηση** : μην το ξαναπείς, όχι , κάθε άλλο
13. **Δισταγμό – πιθανότητα** : πιθανόν, ίσως, ενδεχομένως να συμβεί αυτό

Επίσης μπορεί να δηλώνουν παρομοίωση, συνοδεία, αφαίρεση, ποσό κατά προσέγγιση κλπ.

Επειδή τόσο **οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί** όσο και **το αντικείμενο συμπληρώνουν την έννοια του ρήματος**, είναι βασικό για να μην τα μπερδεύουμε να έχουμε ξεκαθαρίσει ότι **με τους επιρρ. προσδιορισμούς** απαντούμε σε ερωτήσεις που αποκαλύπτουν **επιρρηματικές σχέσεις** (πού, πότε, με ποιον όρο, γιατί, για ποιο σκοπό κλπ.) , ενώ **με το αντικείμενο** καλύπτουμε την απάντηση σε ερωτήματα του τύπου : **ποιον, σε ποιον , τι, κλπ.**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Να υπογραμμίσετε στα επόμενα παραδείγματα τους εμπρόθετους προσδιορισμούς και στη συνέχεια να σημειώσετε αν είναι αντικείμενα ή επιρρηματικοί προσδιορισμοί (και τι δηλώνουν σ' αυτή την περίπτωση) :

α. Έφυγαν κρυφά από την πόλη →

β. Δώσε στο συμμαθητή σου το μολύβι του →

γ. Ζήτησε από όλο τον κόσμο βοήθεια →

δ. Από καθαρή τύχη γλιτώσαμε τα χειρότερα →

ε. Τους παρουσιάσαμε όλα τα αποδεικτικά στοιχεία →

στ. Σε ποιον δανείζεις τις εργασίες σου ; →

2. Μετασχηματίστε τις φράσεις που ακολουθούν βρίσκοντας και αλλάζοντας τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς με τη μορφή που ζητείται στην παρένθεση, χωρίς ν' αλλάξει η σημασία τους :

α. Η ξαδέλφη μου αρρώστησε στην εφηβεία της (επιρρηματική πρόταση)

.....

β. Θα πάμε στο Θάνο μόλις βραδιάσει (μετοχή).....

γ. Φρόντισε να είσαι συνεπής · σε διαφορετική περίπτωση, θα λάβω τα μέτρα μου (επίρρημα)

δ. Επαναλαμβάνοντας τις ίδιες δικαιολογίες, επιβαρύνεις τη θέση σου (προθετικό σύνολο)

3. Βρείτε το λάθος (όπου υπάρχει) , υπογραμμίστε και διορθώστε το :
(συμβουλευτείτε και το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής :
www.synodoiporos.weebly.com, εκπαιδευτικό υλικό, Ν. Γλώσσα Β)

α. Περάσαμε έκτακτα να σε δούμε, για να σου πούμε κάτι σοβαρό →

β. Στην εκδρομή μας είναι δεκτοί όλοι, ανεξαρτήτου ηλικίας →

γ. Θα φύγω άμεσα για να προλάβω το διευθυντή →

ε. Θέλω να σου μιλήσω ιδιαίτερα →

στ. Είναι φανερό ότι εμπιστεύεται ιδιαίτερα εσένα →

ζ. Σου υπενθυμίζω απλά τις υποχρεώσεις σου →

η. Με την επέμβασή του διέκοψε αδιάκριτα την κουβέντα μας →

θ. Έβριζε τους πάντες, αδιακρίτως φύλου και ηλικίας →

Διαβάστε και : Συντακτικό της Νέας Ελληνικής, Α, Β, Γ Γυμνασίου ΟΕΔΒ σελ. 99-118